

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ЗАХИСТ ПРАВ ДИТИНИ
В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції
19 червня 2026 року

ОДЕСА
2026

УДК 342.7:341.3:364(477)

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Голова:

Давиденко В.В., ректор університету, кандидат юридичних наук, доцент

Заступник голови:

Корнієнко М.В., перший проректор університету, доктор юридичних наук, професор

Члени оргкомітету:

Бабчук О.Г., завідувач кафедри психології та педагогіки, кандидат психологічних наук, доцент;

Гугулан Є., завідувач кафедри приватного права Академії «Штефана Великого», Міністерство внутрішніх справ Республіки Молдова, доктор філософії, доцент;

Домброван Н.В., начальник відділу організації наукової діяльності, кандидат юридичних наук, доцент;

Ковальова О.В., професор кафедри адміністративної діяльності поліції, кандидат юридичних наук, доцент;

Матієнко Т.В., професор кафедри психології та педагогіки, кандидат юридичних наук, доцент;

Пасько О.М., професор кафедри психології та педагогіки, доктор юридичних наук, доцент;

Пишна А.Г., завідувач кафедри адміністративної діяльності поліції, кандидат юридичних наук, доцент;

Сухарєва А.О., професор кафедри адміністративної діяльності поліції, кандидат юридичних наук, доцент;

Тетерятник Г.К., завідувачка кафедри кримінального процесу та криміналістики, доктор юридичних наук, професор;

Томіна В.Ю., доцент кафедри адміністративної діяльності поліції, кандидат юридичних наук, доцент.

Статті друкуються в авторському варіанті.

Оргкомітет дозволив собі лише скорочення статей,
які суттєво перевищували пропоновані обсяги.

Захист прав дитини в умовах військової агресії: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 19 червня 2026 р.). Одеса : ОДУВС, 2026 – 465 с.

суді; 4) забезпечення стандартизованої підготовки фахівців із проведення форензичних інтерв'ю з дітьми та розширення мережі центрів «Барнахус» на всій території України [3].

На нашу думку, з метою оптимізації доречним також є:

Перевага безперервності: дитину має супроводжувати один і той самий психолог на етапах досудового розслідування та судового розгляду;

Спеціальна підготовка кадрів: залучені технологи та психологи повинні володіти сертифікованими методиками роботи саме з військовою травмою та кризовою інтервенцією;

Цифровізація та дистанційні технології: у випадках перебування дітей за кордоном або в евакуації слід ширше використовувати дистанційне опитування в залі суду з обов'язковою фізичною присутністю психолога поруч із дитиною на місці її перебування.

Висновки. Психологічний супровід дітей у кримінальному процесі під час війни є не додатковою послугою, а базовим елементом правосуддя, дружнього до дитини. Інтеграція процесуальних аспектів надасть можливість вирішити двоєдине завдання: забезпечити органи правопорядку належними та допустимими доказами для покарання воєнних злочинців і водночас захистити найвищі інтереси дитини, запобігши її повторній травматизації.

ЛІТЕРАТУРА

Бондаренко О.Г., Базилевська Д.С. Процесуальні гарантії допиту неповнолітніх у кримінальному провадженні: сучасний стан та виклики воєнного часу. Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство». Випуск № 01. 2026. Частина 3. С. 38-42.

Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/9310/1/04_12_2025.pdf

Топчило А. В.

Провідний науковий співробітник навчально-наукової лабораторії екстремальної та кризової психології навчально-наукового інституту оперативно-рятувальних сил Національного університету цивільного захисту України

СТАБІЛІЗАЦІЯ ЕМОЦІЙНОГО СТАНУ ДИТИНИ В УМОВАХ ВІЙНИ ЗА ДОПОМОГОЮ ВПРАВ ТІЛЕСНО-ОРІЄНТОВАНОЇ ТЕРАПІЇ З ВИКОРИСТАННЯМ ІГРАШКИ

Сучасні соціальні умови, воєнні події, тривале перебування дітей у стані небезпеки та нестабільності негативно впливають на їхній психоемоційний стан. Діти часто не можуть вербально описати власні переживання, страхи чи внутрішню напругу, тому емоційні реакції проявляються через поведінкові зміни, підвищену тривожність, замкнутість, агресивність або психосоматичні прояви [2].

Одним із ефективних напрямів психологічної допомоги дітям є тілесно-орієнтована терапія з використанням іграшок, яка поєднує елементи гри, рухової активності, тілесного усвідомлення та емоційного вираження. Через гру дитина отримує можливість безпечно проявляти емоції, відновлювати відчуття контролю та формувати навички емоційної саморегуляції [1, 2].

У дитячому віці тілесні реакції є одним із головних способів прояву внутрішніх переживань. Саме тому використання рухових та сенсорних вправ дозволяє ефективно впливати на емоційний стан дитини. А якщо поєднати це з ігровим елементом створюється безпечний психологічний простір, у якому дитина може виражати власні емоції через рух, дотик, взаємодію та символічну гру. Прикладом такої стабілізації емоційного стану дитини є комплекс вправ з іграшковим ведмедиком, які можна проводити з будь-якою м'якою іграшкою.

Вправа 1. «Ведмедик-захисник»

Мета: навчити дитину зосереджувати увагу на власних відчуттях, формувати відчуття безпеки та підтримки.

Опис вправи: Дитині пропонують взяти улюблену м'яку іграшку та розмістити її за спиною так, ніби вона ніжно обіймає дитину за плечі. Психолог або дорослий допомагає дитині звернути увагу на тепло, м'якість та відчуття підтримки. Після цього дитина переміщує іграшку вперед і сама міцно обіймає її. Важливо запропонувати дитині порівняти власні емоції та тілесні відчуття у двох ситуаціях: коли підтримку отримує вона та коли сама дарує турботу.

Інструкція: «Уяви, що твій ведмедик – справжній захисник. Він стоїть позаду тебе та лагідно обіймає своїми лапками. Відчуй, як тобі стає спокійніше. А тепер обійми ведмедика сам – покажи йому, як ти можеш піклуватися про нього».

Вправа 2. «Передай тепло іграшці»

Мета: розвиток емпатії, зосередження на тілесних відчуттях та емоційному контакті.

Опис вправи: Дитина бере м'яку іграшку в руки та уявляє, що вона замерзла й потребує тепла. Через обійми, дотики та притискання до себе дитина «зігріває» іграшку. Після цього пропонується уявити, що іграшка також передає своє тепло дитині у відповідь.

Інструкція: «Подивись, твоя іграшка трохи замерзла. Обійми її міцно та поділися своїм теплом. А тепер уяви, що вона також обіймає тебе та дарує тобі тепло, спокій і гарний настрій».

Вправа 3. «Подих ведмедика»

Мета: навчання глибокому діафрагмальному диханню та зниження психоемоційного напруження.

Опис вправи: Дитина лягає на спину, а на живіт кладеться улюблена м'яка іграшка. Під час повільного вдиху животик підіймається разом із ведмедиком, а під час видиху – опускається. Вправа допомагає стабілізувати дихання, заспокоїти нервову систему та відновити внутрішній баланс.

Інструкція: «Поклади ведмедика на животик. Повільно вдихай носиком – дивись, як ведмедик піднімається вгору. А тепер тихенько видихай ротиком – ведмедик плавно опускається вниз і відпочиває».

Вправа 4. «Ведмедик-масажист»

Мета: тілесне розслаблення, розвиток відчуття комфорту та безпеки через дотик.

Опис вправи: Дитина використовує м'яку іграшку як «маленького масажиста»: лагідно проводить нею по руках, плечах, ногах або спині. Під час вправи дитина описує власні відчуття – тепло, легкість, спокій чи розслаблення.

Інструкція: «Нехай твій ведмедик зробить тобі ніжний масаж. Він гладить твої ручки... плечі... ніжки... А ти прислухайся до свого тіла та розкажи, що відчуваєш».

Вправа 5. «Захист іграшки»

Мета: формування відчуття контролю, подолання страхів та створення образу безпечного простору.

Опис вправи: Дитина створює для іграшки «безпечне місце» з ковдри, подушок або коробок. Вона вирішує, як захищати свою іграшку, хто може бути поруч та що допоможе їй почуватися спокійно.

Інструкція: «Уяви, що твоїй іграшці потрібен безпечний будиночок. Побудуй для неї місце, де буде тепло, затишно та спокійно. Як ти будеш її захищати?»

Вправа 6. «Розкажи ведмедику»

Мета: вербалізація емоцій та зниження психологічної напруги.

Опис вправи: Дитина розповідає іграшці про свій день, переживання, страхи або радісні події. Іграшка виступає «безпечним слухачем», який приймає будь-які емоції дитини без осуду.

Інструкція: «Твій ведмедик дуже хоче дізнатися, як пройшов твій день. Розкажи йому, що тебе порадувало, а що засмутило. Він уважно тебе слухає та підтримує».

Вправа 7. «Ведмедик відображає тебе»

Мета: розвиток тілесної свідомості та усвідомлення власного емоційного стану.

Опис вправи: Дитина ставить іграшку у позу, яка відображає її настрій або самопочуття. Потім пропонується змінити позу ведмедика на більш впевнену чи спокійну та звернути увагу, як змінюються внутрішні відчуття.

Інструкція: «Покажи за допомогою ведмедика, як ти зараз себе відчуваєш. А тепер зміни його позу так, щоб він став сміливішим, спокійнішим або веселішим».

Вправа 8. «Подорож з ведмедиком»

Мета: зняття тілесних блоків та розвиток тілесного усвідомлення.

Опис вправи: М'яка іграшка «мандрує» тілом дитини: торкається рук, плечей, животика, ніг. Дитина описує, де їй приємно, а де є напруження чи дискомфорт.

Інструкція: «Нехай ведмедик вирушить у подорож твоїм тілом. Де йому тепло та затишно? А де він помічає втому чи напруження?»

Вправа 9. «Стряхни напруження»

Мета: зняття тілесного напруження, активація рухової активності та заземлення.

Опис вправи: Іграшка «спостерігає», як дитина танцює, струшує руками, ногами та всім тілом втому або поганий настрій. Вправа допомагає вивільнити накопичену напругу через рух.

Інструкція: «Твоя іграшка хоче навчитися веселому танцю. Покажи їй, як можна рухатися, стрибати та струшувати втому зі свого тіла».

Вправа 10. «Поклади ведмедика спати»

Мета: заспокоєння, стабілізація дихання та емоційне розслаблення.

Опис вправи: Дитина бере іграшку на руки та повільно заколисує її, поєднуючи рух із повільним диханням. Це створює відчуття спокою, безпеки та внутрішньої рівноваги.

Інструкція: «Візьми ведмедика на ручки та тихенько поколихай його, щоб він заснув. Покажи йому, як потрібно повільно вдихати носиком і видихати ротиком, щоб добре відпочити».

Використання тілесно-орієнтованих вправ з іграшкою у роботі з дітьми дозволяє забезпечити м'який та безпечний вплив на психоемоційний стан. Через рух, гру та сенсорний досвід дитина отримує можливість краще розуміти власні емоції, знижувати внутрішню напругу та формувати навички саморегуляції.

Особливо ефективною тілесно-орієнтована терапія з іграшкою є у роботі з дітьми, які пережили психотравмуючі події, вимушене переселення, втрату відчуття безпеки або тривалий стрес. Регулярне використання таких вправ сприяє покращенню емоційного самопочуття, розвитку адаптаційних ресурсів та підвищенню психологічної стійкості дитини.

ЛІТЕРАТУРА

Кердивар В.В., Євпак С.В., Платонов В.М. Вплив війни на психологічний стан вразливих категорій внутрішньо переміщених осіб в Україні. Вчені записки таврійського національного університету імені В.І.Вернадського. Серія: Психологія. 2025. №4. Том 36. С. 101-108. <https://doi.org/10.32782/2709-3093/2025.4/15>

Платонов В., Кердивар В., Кустова Т. Дотримання принципів психологічного захисту та психосоціальної підтримки при наданні психологічної допомоги дітям в пункті екстреної психологічної допомоги ДСНС України. Проблеми екстремальної та кризової психології. 2025. № 2 (10). С. 167–176. <https://doi.org/10.52363/dcpp-2025.2.14>

Усатий О.О.

Аспірант Одеського державного університету
внутрішніх справ

ОСНОВНІ МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ПРАЦІ ЗАСУДЖЕНИХ ДО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ НА ПЕВНИЙ СТРОК

30.08.1955 року Організацією Об'єднаних Націй (далі - ООН) було затверджено Мінімальні стандартні правила поводження з в'язнями [1], які заклали фундамент пенітенціарної політики держав - учасниць. Проведений їх системний аналіз не лише надав можливість виділити ключові принципи залучення засуджених до праці, а й розкрити їх зміст, а саме:

Сухарєва А. О.	
ВЗАЄМОДІЯ ПІДРОЗДІЛІВ ЮВЕНАЛЬНОЇ ПРЕВЕНЦІЇ З ВОЛОНТЕРСЬКИМИ ТА ГРОМАДСЬКИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ У СФЕРІ ЗАХИСТУ ПРАВ ДІТЕЙ...	389
Сухарєва А. О., Кухтюк Ю.В.	
МІСЦЕ ЮВЕНАЛЬНОЇ ПРЕВЕНЦІЇ У СИСТЕМІ ГАРАНТУВАННЯ ПРАВ ДИТИНИ	392
Сухарєва А. О. Чайка І.В.	
АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПРОДАЖ АЛКОГОЛЬНИХ НАПОЇВ НЕПОВНОЛІТНІМ В УКРАЇНІ	395
Терлецький А.В.	
ПСИХОЛОГІЧНЕ БЛАГОПОЛУЧЧЯ ДІТЕЙ В УМОВАХ ВІЙНИ: РИЗИКИ, РЕСУРСИ ТА ШЛЯХИ ПІДТРИМКИ	397
Тернавська В.М.	
ЮВЕНАЛЬНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ (КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ).....	400
Теслюк І.О.	
ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД ДІТЕЙ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ПРОЦЕСУАЛЬНІ АСПЕКТИ	402
Топчило А. В.	
СТАБІЛІЗАЦІЯ ЕМОЦІЙНОГО СТАНУ ДИТИНИ В УМОВАХ ВІЙНИ ЗА ДОПОМОГОЮ ВПРАВ ТІЛЕСНО-ОРІЄНТОВАНОЇ ТЕРАПІЇ З ВИКОРИСТАННЯМ ІГРАШКИ.....	404
Усатий О.О.	
ОСНОВНІ МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ПРАЦІ ЗАСУДЖЕНИХ ДО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ НА ПЕВНИЙ СТРОК	407
Faraonov H.Y, Ordynska I.Y	
PSYCHOLOGICAL FACTORS ENSURING THE WELL-BEING OF CHILDREN IN WARTIME.....	409
Федіна Н. В.	
ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ЩОДО ЗАХИСТУ ПРАВ ДІТЕЙ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	411
Федіна Н. В., Косяк Ю. О.	
ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ ЮВЕНАЛЬНОЇ ПРЕВЕНЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ВИКЛИКИ ТА ПРІОРИТЕТИ.....	415
Федіна Н. В., Саврук С. Я.	

Наукове видання

**ЗАХИСТ ПРАВ ДИТИНИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ.
МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції**

м. Одеса, 19 червня 2026 року

Підп. до друку 18.06.2026. Формат 60x84/16.
Папір офсетний. Гарнітура Times.
Ум.-друк.арк 26,16. Обл.-вид. арк. 31,04
Надруковано з готового оригінал-макета
Редакційно-видавничий відділ
Одеського державного університету внутрішніх справ
м. Одеса, вул. Успенська, 1
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДП №3507 від 25.06.2009